

Vergaderjaar 2012–2013

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

Nr. 145

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 april 2013

Tijdens de begrotingsbehandeling van 15 januari 2013 heb ik aangegeven dat ik uw Kamer zou informeren over de op mijn ministerie beschikbare informatie over energieprijzen die grootverbruikers in Nederland en Duitsland betalen, daarbij in acht nemend de nettarieven en andere belastingen. In de beantwoording is voor het begrip «grootverbruiker» aansluiting gezocht bij de criteria uit de Duitse vrijstellingregeling: een minimum van 7000 bedrijfsuren per jaar en een minimumverbruik van 10 Gigawattuur.

Hieronder vindt u een overzicht van de prijsopbouw. Daarbij moet opgemerkt worden dat de onderstaande analyse een momentopname is. De elektriciteitsprijs op de groothandelsmarkt en het prijsverschil met Duitsland verschilt aanzienlijk van maand tot maand. De nettarieven van grootverbruikers zijn bovendien in beweging als gevolg van de nietigverklaring van de kortingregeling voor grootverbruikers door een Duitse rechter, het staatssteunonderzoek van de Europese Commissie (EC) naar diezelfde regeling, het herzien van de tariefregulering in het kader van de wetgevingsagenda STROOM in Nederland en het nieuwe methodebesluit dat de Autoriteit Consument & Markt (ACM) zal formuleren voor de tarieven van TenneT voor de periode 2014–2017.

Commodityprijs

Een vergelijking van de commodityprijs die grootverbruikers in Duitsland en Nederland betalen is niet direct voorhanden omdat het ministerie geen inzicht heeft in de individuele energiecontracten die grootverbruikers sluiten. Deze hebben een vertrouwelijk en bedrijfsgevoelig karakter. Uit gesprekken met de industrie blijkt dat de groothandelsprijs van jaar-vooruit contracten een goede indicatie geeft van de gemiddelde prijs die grootverbruikers betalen. Op grond hiervan is een vergelijking gemaakt tussen de jaar-vooruit prijs op de Duitse en Nederlandse energiebeurs over het kalenderjaar 2012. Hieruit blijkt dat prijzen van dergelijke contracten in Nederland gemiddeld ongeveer 3 euro per

Megawattuur (MWh) hoger lagen (ca. 52 euro per MWh in Nederland en ca. 49 euro per MWh in Duitsland). In de jaren 2010 en 2011 was de prijs van jaar-vooruit groothandelsprijzen in Nederland iets lager dan in Duitsland.

Prijsverschillen tussen lidstaten kunnen beperkt worden door markten verder met elkaar te koppelen. Daarom worden momenteel maatregelen genomen om de Duitse en Nederlandse elektriciteitsmarkt nog beter met elkaar te verbinden. Verdere integratie zal onder meer plaatsvinden door middel van invoering van het nieuwe «flow based» marktkoppeling-systeem eind dit jaar en het beschikbaar komen van een nieuwe hoogspanningsverbinding met Duitsland volgend jaar.

Netkosten

De meeste grootverbruikers zijn aangesloten op het hoogspanningsnet van TenneT. TenneT is gevraagd om aan het ministerie inzichtelijk te maken welke bedragen zij factureren aan grootverbruikers aangesloten op haar netwerk. Daaruit blijkt dat de netkosten, wanneer uitgedrukt in euro per MWh, verschillen per grootverbruiker. Dit komt ten eerste omdat netkosten in Nederland niet alleen toegerekend worden op grond van verbruik maar voornamelijk op grond van vermogen. De gemiddelde netkosten voor een individuele afnemer zijn dus afhankelijk van zijn specifieke afnamepatroon. Ten tweede zijn nettarieven voor een groot deel afhankelijk van het netvlak en spanningsniveau waar een grootverbruiker op is aangesloten. Op basis van het cascadeprincipe betalen aangeslotenen op lagere netvlakken een deel van de kosten van hoger gelegen netvlakken.

Uit de informatie van TenneT blijkt dat grootverbruikers in 2011 tussen de 2 en 9 euro per MWh betaalden aan netkosten. Het (niet gewogen) gemiddelde dat een grootverbruiker betaalde in 2011 bedraagt 6 euro per MWh. Er zijn nog geen cijfers over 2012 beschikbaar.

Op 27 maart is een rapport van onderzoeksbureau Deloitte gepubliceerd over de energiekosten van grootverbruikers in Nederland, Duitsland, België en Frankrijk.¹ Dit rapport is opgesteld in opdracht van Febeliec, de belangenbehartiger van Belgische industriële grootverbruikers. In dit rapport worden de netkosten voor grootverbruikers in Nederland geschat op ca. 2,5 euro per MWh. De reden hiervoor is dat de onderzoekers bij het vaststellen van de netkosten de aanname hebben gemaakt dat alle grootverbruikers aangesloten zijn op het hoogste spanningsniveau. Uit de informatie van TenneT blijkt dat dit niet het geval is en dat leidt – vanwege het cascadeprincipe – tot hogere netkosten van gemiddeld 6 euro per MWh.

In Duitsland waren grootverbruikers sinds 2011 vrijgesteld van netkosten, op grond van een speciale vrijstellingregeling voor grootverbruikers. Op 6 maart jl. heeft de EC een staatssteunonderzoek geopend naar de Duitse netkostenvrijstelling voor grootverbruikers. Tevens heeft het Duitse regionale gerechtshof in Düsseldorf op 7 maart de grootverbruikerregeling van 100% nietig verklaard. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen heeft Duitsland op 12 maart 2013 aangekondigd dat zij haar vrijstellingregeling voor grootverbruikers gaat aanpassen. Uit het persbericht van de Duitse regering blijkt dat zij voornemens is om een nieuwe grootverbruikerregeling vorm te geven die de bestaande regeling

¹ Deloitte Belgium, *Benchmarking study of Electricity prices between Belgium and neighbouring countries*, 27 maart 2013.

zal vervangen. Hoe hoog de effectieve korting op de netkosten voor Duitse grootverbruikers zal zijn is nog niet duidelijk.

In het licht van STROOM zie ik momenteel de Nederlandse tarievenssystematiek. Een onderdeel daarvan is het verkennen van mogelijkheden om via aanpassing van de tarieven een vermindering van netkosten van grootverbruikers te bewerkstelligen. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn dat tarieven kostengeoriënteerd en voldoende moeten zijn om de kosten van onderhoud en uitbreiding van de netten te dekken. Bovendien is het belangrijk om de tariefffecten van wijziging van de tarievenssystematiek voor alle afnemers integraal te bezien. De kosten van het elektriciteitsnet staan immers vast, dus wanneer één categorie van afnemers minder gaat betalen, gaat een andere categorie afnemers meer betalen.

Ik zal contact onderhouden met de EC om op de hoogte te blijven van de mogelijke invulling van Europese juridische kaders omtrent een grootverbruikerregeling en met mijn Duitse collega's over de nieuwe Duitse grootverbruikerregeling.

Energiegerelateerde belastingen

In het rapport van Deloitte van 27 maart over de energiekosten van grootverbruikers is tevens een vergelijking gemaakt tussen de effecten van alle energiegerelateerde belastingen die van kracht zijn in de betreffende lidstaten. In Nederland gaat het om twee belastingen: de energiebelasting en de sinds 1 januari 2013 van kracht zijnde opslag voor duurzame energie (SDE+ opslag). Zowel ten aanzien van de energiebelasting als de opslag voor duurzame energie geldt daarbij een degressieve tariefstructuur: hoe hoger het verbruik, hoe lager de belastingtarieven. Hier is voor gekozen om de concurrentiepositie van en de werkgelegenheid bij grote op de export gerichte ondernemingen niet te schaden.

In Duitsland is een groter aantal energiegerelateerde belastingen van kracht. Naast een algemene energiebelasting (Stromsteuer) en een heffing ter dekking van de kosten van het feed-in tarief (het subsidiemechanisme om duurzame energie te stimuleren in Duitsland, EEG Umlage) is een aantal extra specifieke belastingen van kracht (de offshore Haftungsumlage, de KWKumlage, de StromNEVumlage, en de Konzessionsablage).

Door het bestaan van deze extra belastingen betaalden Duitse grootverbruikers volgens het rapport in 2012 ongeveer 3 euro per MWh meer dan Nederlandse grootverbruikers (ca. 1 euro per MWh in Nederland en ca. 4 euro per MWh in Duitsland). Het rapport voorspelt eenzelfde kostenverschil op grond van belastingen in 2013.

Compensatie elektriciteitsgrootverbruikers ETS

Als gevolg van de introductie van het Europese emissiehandelssysteem heeft sinds 2005 de uitstoot van CO₂ een prijs. De elektriciteitsproducenten berekenen die prijs door aan de elektriciteitsgebruikers. In het kader van de richtlijn emissiehandel zijn in 2012 staatssteunregels opgesteld die landen het recht geven elektriciteitsgrootgebruikers uit een vijftiental sectoren via expliciet vastgestelde regels vanaf 2013 te compenseren. De Duitse overheid heeft aangegeven van deze mogelijkheid gebruik te willen maken. De intentie van de Duitse overheid is dat de compensatieregeling in 2014 in werking treedt met terugwerkende kracht voor 2013. Men is van plan maximaal gebruik te maken van de ruimte die de Europese staatssteunregeling biedt. Indien de Duitse overheid die compensatie in 2014 geeft op basis van een gemiddelde

CO₂-prijs van 8 euro per ton CO₂ in 2013 en Nederland geen compensatie geeft, zal dat leiden tot een prijsverschil van 3 á 4 euro per MWh. Het kabinet beraadt zich momenteel of zij middelen kan vrijmaken voor de compensatie en zo ja op welke wijze deze verleend kan worden.

De minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp